

OBSAH

Úvodní slovo	9
Úvodní slovo ke 4., aktualizovanému a rozšířenému vydání	11
1. Rozdílné tváře dramatu	12
1.1 Paradivadelní systémy edukační povahy	13
1.1.1 Dramatická výchova	13
1.1.2 Divadlo ve výchově	14
1.2 Paradivadelní systémy terapeutické povahy	15
1.2.1 Psychodrama	15
1.2.2 Sociodrama	17
1.2.3 Psychogymnastika	18
1.2.4 Teatroterapie	18
1.3 Další paradivadelní systémy	20
2. Co je dramaterapie	23
2.1 Definice dramaterapie	23
2.2 Odlišnosti mezi dramaterapií a psychodramatem	24
2.3 Odlišnosti mezi dramaterapií a výchovnou dramatikou	26
2.4 Vzájemné vztahy paradivadelních oborů v systému	28
2.4.1 Duální pojetí dramaterapie	30
2.4.2 Dramaterapie z hlediska přístupu terapeuta	32
2.5 Klientela dramaterapie	38
2.6 Cíle dramaterapie	38
2.7 Improvizace a další prostředky dramaterapie	41
2.8 Formy dramaterapie	42
3. Interdisciplinární zdroje dramaterapie	45
3.1 Dramaterapie a hra	45
3.1.1 Johan Huizinga	46
3.1.2 Roger Caillois	46
3.1.3 Pojetí hry v transakční analýze Erika Berneho	48
3.2 Dramaterapie a vývojová psychologie	51
3.2.1 Erik H. Erikson	51
3.2.2 Jean Piaget	52
3.3 Dramaterapie a dramatická výchova	54
3.3.1 Modely vývoje dramatické akce	55
3.3.2 Úrovně vstupu do role	56

3.4	Dramaterapie a psychoterapie	57
3.4.1	Hlubinná psychoterapie	58
3.4.2	Kognitivně-behaviorální psychoterapie	60
3.4.3	Humanistická (antropologická) psychoterapie	60
3.4.4	Relaxační a psychofyziologické postupy	61
3.5	Dramaterapie a rituál	61
3.5.1	Antropologicko-terapeutický vhled	63
3.5.2	Rituální model divadla	75
3.5.3	Závěr	83
3.6	Dramaterapie a teorie divadla	86
3.6.1	Divadelní jazyk založený na pohybu a zvuku	91
3.6.2	Divadelní jazyk založený na obrazech a sochách-loutkách	92
3.6.3	Dialog a jednota protikladů	93
3.6.4	Triumf a zoufalství, chaos a řád	94
3.6.5	Metafyzická integrace	94
4.	Základní pojmy v dramaterapii	100
4.1	Katarze, abreakce a korektivní emoční zkušenost	100
4.2	Další účinné faktory skupinové terapie	103
4.3	Role	104
4.4	Skupinová dynamika	107
4.5	Distancování	109
5.	Historie a současnost dramaterapie	112
5.1	Historické kořeny	112
5.2	Dramaterapie v západních zemích a u nás	114
5.2.1	Západní Evropa	114
5.2.2	Slovensko	115
5.2.3	Současná situace v České republice	116
6.	Taxonomie dramaterapeutických rolí z archetypálního hlediska	119
6.1	Princip a metoda rolí	119
6.1.1	Invokace (vzývání) role	120
6.1.2	Pojmenování role	120
6.1.3	Hraní a zpracování rolí	121
6.1.4	Explorace subrolí	122
6.1.5	Reflektování role	123
6.1.6	Vztahování fiktivní role k všednímu životu	123
6.1.7	Integrovaní rolí za účelem vytvoření funkčního systému rolí	124
6.1.8	Sociální modelování	125
6.2	Obsahy nevědomí a archetypy	126
6.3	Rolové (arche)typy	127
6.3.1	Somatické role	128
6.3.2	Kognitivní role	131
6.3.3	Afektivní role	132
6.3.4	Sociální a kulturní role	133

6.3.5	Duchovní role	138
6.3.6	Estetické role	139
6.4	Přehledná taxonomie rolí	140
7.	Struktura dramaterapeutického procesu	145
7.1	Ujasnění cílů při plánování sezení (z pohledu dramaterapeuta)	145
7.2	Struktura dramaterapeutického sezení	146
7.3	Etapy terapeutického procesu	149
8.	Dramaterapeutické techniky	151
8.1	Techniky vybrané pro začátek lekcí (sezení)	151
8.1.1	Citová exprese	151
8.1.2	Skupinová interakce	155
8.1.3	Tělesná aktivace	157
8.1.4	Budování důvěry ve skupině	160
8.1.5	Pozorování a koncentrace	162
8.2	Techniky vybrané pro pokračování lekcí (sezení)	163
8.2.1	Expres a komunikace	163
8.2.2	Techniky rozvíjející role a charakter	168
8.2.3	Kooperace terapeutické skupiny	172
8.2.4	Sebepoznávání	175
8.3	Techniky pro uzavření lekce a terapeutické série	182
8.3.1	Dávání a přijímání	183
8.3.2	Skupinová tvořivost	184
8.3.3	Skupinová percepce	186
8.3.4	Pohled zpět a slavnosti	187
9.	Strukturované dramaterapeutické projekty	189
9.1	Přehled konvencí využitelných v dramaterapeutických projektech	190
9.2	Náměty dramaterapeutických projektů	200
9.2.1	Spontaneita	201
9.2.2	Tvořivost a improvizace	207
9.2.3	Komunikace	210
9.2.4	Hra v roli	216
9.2.5	Estetická distance	219
9.2.6	Poruchy paměti	225
9.2.7	Poruchy pozornosti	227
9.2.8	Mentální retardace	231
9.2.9	Dramaterapie se seniory	240
9.3	Možnosti dramaterapeutické intervence u osob s poruchou autistického spektra	250
	Literatura	256
	Rejstřík věcný	259
	Rejstřík jmenný	263